

Datum

2026-08-14

Adress

Lugna gatan 82

Diarienummer

FSKF-2026-4322

Yttrande

Till

Kommunfullmäktige

**Remiss angående Motion Michael Hård af Segerstad (SD) och Magnus Olsson (SD) om 30 timmars vistelsetid för föräldralediga malmöbor
STK-2026-678**

Förskolenämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Michael Hård af Segerstad (SD) och Magnus Olsson (SD) har inkommit med en motion till kommunfullmäktige. I motionen föreslår de att kommunfullmäktige ska besluta att uppdra åt förskolenämnden att höja vistelsetiden för föräldralediga arbetande malmöbor från 15 till 30 timmar per vecka.

Kommunfullmäktige har berett förskolenämnden möjlighet att yttra sig över motionen.

Förskolenämnden bedömer att det torde vara kommunfullmäktige som har rätt att fatta beslut i frågan. Det finns dock tvetydigheter i föreslagen beslutsmening.

Förskolenämnden finner att det finns skäl att höja vistelsetiden i förskola för alla barn vars vårdnadshavare är föräldralediga till 30 timmar. Det finns dock skäl att inte begränsa sådan vistelsetid till endast de barn vars föräldrar vanligtvis arbetar. För att en ökad vistelsetid inte ska påverka nuvarande verksamhet negativt, så behöver förskolenämnden tilldelas ytterligare anslag.

Mot bakgrund av ovan föreslår förskolenämnden att kommunfullmäktige avslår motionen.

Yttrande

Bakgrund

I Malmö stad har barn till föräldralediga rätt till vistelse i förskolan under 15 timmar i veckan (med undantag för de två första månaderna då barnet har rätt till vistelse i 30 timmar i veckan). Regleringen i skollagen gör det dock möjligt för en kommun att besluta om att ge sådana barn rätt att vistas fler timmar i förskolan varje vecka.

Nu aktuell motion avser att kommunfullmäktige ska fatta beslut i en fråga som omfattas av förskolenämndens ansvarsområde enligt reglementet (se mer nedan). Det finns därför skäl att först utreda frågan om *vilken instans som är behörig* att fatta beslut gällande att höja antalet vistelsetimmar för barn vars vårdnadshavare är föräldralediga. Därefter finns det skäl att *utreda förslaget i sak*.

Frågan om behörig instans att fatta beslut

Rättslig reglering gällande beslutanderätt

Rätten att fatta beslut om kommunala angelägenheter framgår av kommunallagen (2017:725).

Av 5 kap. 1 § kommunallagen framgår att fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen [...]. Det framgår även av lagrummet att fullmäktige också beslutar i andra ärenden som anges i kommunallagen eller i andra författningar.

Av 5 kap. 2 § kommunallagen framgår att fullmäktige får uppdra åt en nämnd att i fullmäktiges ställe besluta i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Ärenden som anges i 1 § första stycket eller som enligt lag eller annan författning ska avgöras av fullmäktige får dock inte delegeras till nämnderna.

Det framgår således att endast fullmäktige får besluta i ärenden av *principiell beskaffenhet* eller annars *av större vikt* för kommunen.

Gällande vad som utgör ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen framgår bland annat följande av förarbeten. Fullmäktiges beslut gäller i huvudsak beslut av mera grundläggande natur eller av generell räckvidd. Det ska vara fråga om avgöranden där det politiska momentet, allmänt sett, är dominerande. Den uppräkningslista som görs i paragrafen är exempel på sådana betydelsefulla ärenden som ankommer på fullmäktige. (Prop. 2016/17:171 s 327–8)

Vidare framgår av 6 kap. 2 § kommunallagen att fullmäktige ska bestämma om nämndernas verksamhetsområden och inbördes förhållanden. Det framgår av lagrummet att fullmäktige får besluta

1. att en nämnd ska ha hand om en eller flera verksamheter i hela kommunen eller regionen [...]

Av 3 § i samma kapitel framgår att nämnderna beslutar i frågor som rör förvaltningen och i frågor som de enligt lag eller annan författning ska ha hand om. Det framgår även att nämnderna också beslutar i frågor som fullmäktige har delegerat till dem.

Aktuell fråga ligger inom förskolenämndens ansvarsområde, men är av principiell beskaffenhet

Av förskolenämndens reglemente (20 och 21 §§) framgår bland annat att det ingår i nämndens ansvarsområde att fullgöra de uppgifter som enligt skollagen och andra anknyttande författningar ankommer på kommunal huvudman eller hemkommunen vad gäller förskola.

Det aktuella förslaget, att höja barns rätt till vistelsetid i förskolan då deras vårdnadshavare är föräldralediga, faller således i sig inom förskolenämndens ansvarsområde.

Frågan är då om sakfrågan i förslaget är av sådan *principiell beskaffenhet* eller annars av *större vikt* för kommunen att beslutet ska fattas av kommunfullmäktige.

Förskolenämnden kan konstatera att föreslagen ändring rör omfattningen av stadens förskoleverksamhet i betydande utsträckning, och innebär att man frångår skollagens minimikrav på vistelsetid. Förslaget innebär att rätten till förskola ökar markant för ett visst antal barn, vilket även får ekonomiska verkningar för kommunen på lång sikt.

Såsom beskrivs mer nedan har staden tidigare beslutat att barn vars vårdnadshavare är *arbetssökande* ska ha rätt till 30 timmar i veckan, alltså mer än det minimikrav om 15 timmar som framgår av skollagen. Sådant beslut har fattats av kommunfullmäktige.

Förskolenämnden kan konstatera att i andra kommuner, såsom Stockholm och Göteborg, har beslut kring vistelsetid för barn vars vårdnadshavare är föräldralediga fattats av kommunfullmäktige.

Vid en sammantagen bedömning anser förskolenämnden att frågan som förslaget rör torde vara av sådan principiell beskaffenhet att beslut ska fattas av kommunfullmäktige.

Förskolenämnden noterar dock att det föreslås i motionen att kommunfullmäktige ska fatta beslut om att *uppdra åt förskolenämnden att höja* aktuell vistelsetid från 15 till 30 timmar. Då frågan torde vara av principiell beskaffenhet har alltså förskolenämnden inte rätt att fatta beslut. Motionens förslag på beslutsformulering är i viss mån tvetydig och kan tolkas som att förskolenämnden, på uppdrag av kommunfullmäktige, ska fatta eget beslut att höja vistelsetiden. Detta står således i strid med den kommunalrättsliga regleringen. Om kommunfullmäktige beslutar att höja vistelsetiden, så finns det skäl för fullmäktige att närmare utreda frågan hur sådant beslut ska utformas.

Motionens förslag i sak – finns det skäl till att införa rätt till vistelsetid om 30 timmar?

Såsom framgår ovan föreslås i motionen att kommunfullmäktige ska besluta att uppdra åt förskolenämnden att höja vistelsetiden för föräldralediga arbetande Malmöbor från 15 till 30 timmar per vecka.

En utredning utifrån sådant förslag har genomförts inom nämndens verksamhet. Utredningen har särskilt undersökt följande frågor:

1. Tidigare ärenden där motsvarande eller liknande frågor utretts
2. Hur många barn som omfattas av förslaget
3. Hur så kallad utökad vistelsetid påverkar verksamheten
4. Administrativa aspekter
5. Hur en vistelsetid om 30 timmar förhåller sig till nuvarande regler och hantering av utökad vistelsetid
6. Ekonomiska konsekvenser av förslaget
7. Utformningen av en utökning – målgruppen för de som omfattas av förändringen
8. En lämplig tidpunkt för när en förändring kan träda i kraft

Förskolenämnden tolkar motionen som att den endast avser en höjning till 30 timmar för barn i *förskola* och *inte i pedagogisk omsorg* enligt 25 kap. skollagen (som är ett alternativ till förskola). Det framgår inte tydligt i själva förslaget vilken verksamhetsform som avses, men i övrig text i motionen hänvisas endast till förskola.

Den utredning om utökad vistelsetid som förskoleförvaltningen har tagit fram enligt nedan omfattar således endast förskola. Förskolenämnden vill betona att pedagogisk omsorg är en verksamhetsform som i avgörande delar skiljer sig från förskola, särskilt i frågor som nu gör sig aktuella. Det underlag och slutsatser som förskolenämnden kommer fram till nedan kan därmed inte också motsvara vad som också eventuellt gäller pedagogisk omsorg. För att kunna uttala sig gällande höjd vistelsetid för barn i pedagogisk omsorg, så behöver sådan fråga utredas separat.

Tidigare ärenden om att utöka vistelsetid för barn vars vårdnadshavare är föräldralediga

Av skollagen framgår att barn till såväl föräldralediga som arbetssökande har rätt till minst 15 timmars förskola i veckan (8 kap. 6 §).

I Malmö stad har barn till *arbetssökande* rätt till förskola om 30 timmar i veckan, efter beslut i kommunfullmäktige den 22 maj 2008.

Under år 2008–2009 utreddes frågan om 30 timmar även skulle gälla för barn till föräldralediga (KS-BOU-2008-01109). I budgettexten inför 2009 års budget fanns målsättningen att *alla barn* skulle ha rätt till 30 timmars förskola, med hänvisning till 2008 års beslut om att barn till aktivt arbetssökande redan hade 30 timmars förskola i veckan. I samband med beredningen av budgeten beräknades kostnaden till 47,4 mkr per år för de då i snitt 760 barnen till föräldralediga. Det motsvarar cirka 67 mkr i dagens penningvärde.

Flera stadsdelsnämnder ställde sig positiva till en utökad vistelsetid. Det beslutades dock att inte införa 30 timmars förskola för barn till föräldralediga samt att ompröva tidpunkten för införande. Anledningen till detta var den dåvarande bristen på förskoleplatser, vilket merparten av stadsdelarna signalerade när ärendet var på remiss i respektive stadsdelsnämnd.

År 2023 inkom ett medborgarinitiativ där initiativtagaren föreslog att förskolenämnden skulle ”slopa minskad vistelsetid för föräldralediga” (FSKF-2022-20796). Vid tidpunkten för utredningen hade antalet föräldralediga barn mer än halverats till 335 barn i snitt. Kostnaden vid tidpunkten beräknades till cirka 20 mkr. Förskolenämnden har yttrat sig gällande medborgarinitiativet och därvid bland annat anfört att förskolenämnden vid tidpunkten inte hade möjlighet att finansiera de ökade kostnader som en ökning av vistelsetid från 15 till 30 timmar skulle medföra.

Omfattningen av barn med 15 timmar i veckan har minskat över tid

Enligt nuvarande regler i Malmö stad har ett barn som får ett yngre syskon rätt till 30 timmar i veckan under de två första månaderna. Därefter omfattar rätten till förskola 15 timmar i veckan.

När en familj får ett yngre syskon är det vårdnadshavarnas ansvar att anmäla in till förvaltningen att de kommer att vara föräldralediga. Det finns inte någon automatisk systemkontroll för att identifiera när inskrivna barn får syskon. Förvaltningen är därför beroende av att vårdnadshavare anmäler föräldraledighet.

Andelen barn som är registrerade i kategorin barn till föräldralediga har minskat över tid. Den 31 maj 2014 var knappt 5,8 procent av alla inskrivna barn i kommunal verksamhet registrerade som föräldralediga. Tio år senare, den 31 maj 2024, uppgick motsvarande andel barn till knappt 1,4 procent.

Under år 2025 var det i snitt cirka 240 barn som var registrerade i kategorin ”föräldraledig”. Vid en översiktlig beräkning i februari 2025 uppskattades dock att mellan 1 000 och 1 500 familjer i Malmö hade minst ett barn i förskola och samtidigt minst ett yngre barn som inte var inskrivet i förskola.

Förskolenämnden vill även tydliggöra att om det finns behov av mer än 15 timmars per vecka, under den tid vårdnadshavaren är föräldraledig, så har vårdnadshavaren möjlighet att ansöka om så kallad *utökad vistelsetid*. Utökad vistelsetid kan beviljas både utifrån barnets behov och familjens behov enligt nedan.

- Utökad vistelsetid utifrån *barnets behov*: Vårdnadshavare kan ansöka om utökad vistelsetid, som efter prövning kan beviljas av rektor utifrån barnets behov. I vissa fall styrks behovet med intyg, exempelvis från barnavårdscentraler eller logopedmottagning.
- Utökad vistelsetid utifrån *familjens behov*: Vårdnadshavare kan ansöka om utökad vistelsetid utifrån familjens behov. Beslut fattas av handläggare på placerings- och tillsynsenheten. Ansökningar kan bland annat avse medicinska eller sociala omständigheter som styrks med intyg från exempelvis vårdinstanser.

Förskolenämnden kan också konstatera att om en vårdnadshavare studerar under sin föräldraledighet med ett yngre syskon får barnet som går i förskola vistelsetid utifrån vårdnadshavarnas sysselsättning (alltså studier), vilket avser tid för studier samt restid.

Barn som beviljas utökad vistelsetid eller vars vistelsetid grundas på förälders studier registreras inte i kategorin föräldraledig vårdnadshavare (halvtid).

Utökad vistelsetid ur ett verksamhets- och planeringsperspektiv

Förskoleförvaltningen har under hösten 2024 genomfört en utredning gällande utökad vistelsetid. I intervjuer med rektorer framkom att de bedömde att 15 timmar per vecka kan försvåra förutsättningarna att bedriva utbildning i den omfattning som eftersträvas. Sociala och språkliga faktorer samt barnets behov av rutiner eller struktur angavs som vanliga skäl till att rektorerna beviljar utökad vistelsetid.

Inom ramen för förskolenämndens systematiska kvalitetsarbete har det också framkommit att vistelsetidens omfattning kan ha betydelse för det närvarofrämjande arbetet. Ett exempel som lyfts fram är att vissa föräldrar beskrivs avstå från att lämna sina barn på förskolan när vistelsetiden är begränsad, bland annat på grund av restid i förhållande till den tid barnet vistas i verksamheten.

När det gäller ekonomisk ersättning och platsplanering kategoriseras placeringar som antingen hel- eller halvtidsplatser. Placeringar som överstiger 15 timmar per vecka ersätts som heltidsplatser och räknas som hela platser i planeringen. Placeringar om högst 15 timmar per vecka räknas som halvtidsplatser. Detta omfattar barn till föräldralediga och barn med avgiftsfri allmän förskola. Barn som är registrerade som föräldralediga utgör den största gruppen inom dessa placeringskategorier.

I jämförelsesyfte utifrån den ekonomiska ersättningen kan ett barn som är inskrivet mer än 15 timmar per vecka ställas mot två barn som vardera är 15 timmar per vecka, eftersom dessa tillsammans motsvarar två halvtidsplatser.

Två halvtidsinskrivna barn innebär, jämfört med ett heltidsinskrivet barn, fler föräldrakontakter och fler barn att planera verksamheten utifrån. Förskolans organisation påverkas också av att vistelsetiden för halvtidsinskrivna barn kan förändras om vårdnadshavarnas sysselsättning eller andra förutsättningar ändras.

Ur ett ersättningsperspektiv motsvarar två halvtidsplatser en heltidsplats. Samtidigt skiljer sig förutsättningarna för planering och organisering åt beroende på hur barngruppens sammansättning ser ut. I dialoger med rektorer har det framkommit att heltidsplaceringar i vissa fall ger större förutsägbarhet i planeringen än flera halvtidsplaceringar. Rektorerna beskriver att placeringarnas omfattning kan ha betydelse för såväl arbetsorganisation som genomförandet av utbildningen.

Administration vid ansökan om utökad vistelsetid

Hanteringen av ansökningar om utökad vistelsetid innebär administration både för förvaltningen och för externa aktörer, genom att utfärda intyg eller annan dokumentation. Under år 2023 fattades exempelvis över 1 000 beslut om utökad vistelsetid. Beslutsprocessen omfattar bland annat ansökan, bedömning, dokumentation, beslut samt tillhörande administration.

För att styrka barnens eller vårdnadshavares behov av utökad vistelsetid krävs ofta intyg från olika vårdinstanser (exempelvis barn- och vuxenvårdscentraler, barnmorskemottagningar, logopedmottagningar och psykiatrimottagningar) såväl som av socialtjänsten och även i viss mån arbetsgivare.

30 timmar som vanligt förekommande vistelsetid

Skollagen hindrar inte kommunen från att besluta om en mer omfattande vistelsetid än 15 timmar per vecka för barn till föräldralediga vårdnadshavare.

Stockholm, Göteborg och Lund har under senare år beslutat om 30 timmar i veckan för föräldralediga vårdnadshavare. Stockholm beslutade om att sänka vistelsetiden till 30 timmar från tidigare beslut om rätt till "ordinarie tid", Lund höjde från 25 till 30 timmar i veckan, medan Göteborg har höjt från 15 till 30 timmar i veckan.

De flesta barn som beviljas utökad vistelsetid i Malmö erbjuds idag 30 timmar per vecka, även om beslut i vissa fall fattas om 20 eller 25 timmar i veckan.

I skollagen regleras barn till arbetssökande och föräldralediga inom samma bestämmelse. Sedan år 2008 finns beslut om att erbjuda 30 timmar i veckan för barn till arbetssökande vårdnadshavare.

Sammantaget kan förvaltningen konstatera att just 30 timmar per vecka redan förekommer i flera kommuner och inom vissa placeringsgrunder i Malmö. En förändring från 15 till 30 timmar per vecka skulle kunna innebära en mer enhetlig tillämpning av vistelsetiden för olika grupper av barn.

Ekonomiska konsekvenser

En utökning av vistelsetiden för barn till föräldralediga vårdnadshavare bedöms medföra högre kostnader för förskolenämnden avseende grundbelopp till kommunala och fristående förskolor. Under perioden januari till juli 2026 hade 260 barn en halvtidsplats om 15 timmar i de kommunala och fristående förskolorna, varav 192 barn enbart i de kommunala förskolorna. Om dessa barn i stället erbjuds en plats om 30 timmar i veckan i stället beräknas nämndens kostnader för grundbelopp öka mellan cirka 5 och 21 mnkr per år, beroende på hur många barn som väljer att nyttja den utökade vistelsetiden.

En utökad vistelsetid medför samtidigt ökade avgiftsintäkter från vårdnadshavare. Från och med augusti det året ett barn fyller tre år är 15 timmar per vecka i förskolan avgiftsfria inom ramen för allmän förskola. För barn som vistas i förskolan 30 timmar per vecka debiteras förskoleavgift enligt gällande taxa, vilket innebär att förskolornas avgiftsintäkter ökar.

I tabellen nedan visas den beräknade kostnadsökningen utifrån olika antaganden om hur stor del av vårdnadshavarna som väljer 30 timmar i stället för 15 timmar i veckan. Beräkningarna baseras på 2026 års grundbelopp i både kommunal och fristående förskola. De ökade avgiftsintäkterna är en uppskattning och beror på olika faktorer som exempelvis ålder på barnet och antalet syskon i förskola och/eller fritidshem. Endast avgiftsintäkterna som tillfaller förskolenämnden är inkluderade. Samtliga beräkningar avser påverkan på förskolenämndens kostnader.

Andel som väljer 30 timmar per vecka	100 %	75 %	50 %	25 %
Högre kostnader för grundbelopp kommunala förskolor, i kr	16 700 000	12 500 000	8 300 000	4 200 000
Högre kostnader för grundbelopp fristående förskolor, i kr	6 000 000	4 500 000	3 000 000	1 500 000
Ökade avgiftsintäkter kommunala förskolan, i kr	-2 000 000	-1 500 000	-1 000 000	-500 000
Totalt ökade kostnader per år, i kr	20 700 000	15 500 000	10 300 000	5 200 000

En utökning av vistelsetiden till 30 timmar per vecka bedöms medföra ökade kostnader för förskolenämnden. För att finansiera kostnadsökningen krävs en ökad kommunbidragstilldelning. Om nämnden inte får kompensation för de ökade kostnaderna behöver finansieringen hanteras inom befintlig budgetram, vilket kan få ekonomiska konsekvenser för förskoleverksamheten.

Utformningen av en utökning – målgruppen för de som omfattas av förändringen

I motionen föreslås att staden ska höja vistelsetiden för föräldralediga *arbetande* Malmöbor från 15 till 30 timmar per vecka.

En vårdnadshavare kan vara föräldraledig oavsett om den vanligtvis exempelvis studerar eller arbetar.

Om en utökning av vistelsetiden endast skulle omfatta barn vars föräldralediga vårdnadshavare vanligtvis arbetar, skulle detta innebära att vårdnadshavarens ordinarie sysselsättning behöver fastställas och följs upp, vilket innebär ytterligare administrativa moment. En sådan avgränsning skulle också innebära att barn till föräldralediga vårdnadshavare behandlas olika beroende på vårdnadshavarens ordinarie sysselsättning. Vid ett eventuellt införande av 30 timmars vistelsetid behöver därför ställning tas till om förändringen ska omfatta samtliga barn eller endast vissa grupper.

Om föreslagen höjning av vistelsetid införs, bedömer förskolenämnden att det finns starka skäl för att förändringen ska omfatta alla barn vars vårdnadshavare är föräldralediga.

Vid ett eventuellt beslut om förändrad vistelsetid bedöms ett införande kunna ske under år 2027. Förskolenämnden bedömer att årsskiftet eller sommarperioden är de mest lämpliga tidpunkterna för ett införande. Förskolenämnden bedömer att minst sex månaders förberedelsestid för att anpassa rutiner, administration, kommunikation och IT-system inför ett eventuellt genomförande.

Sammanfattande bedömning

Utredningen visar att en generell rätt till 30 timmars per vecka skulle innebära att samma vistelsetid gäller för samtliga barn som har en föräldraledig vårdnadshavare. Utredning visar vidare att behovet av individuella prövningar av utökad vistelsetid skulle minska samt att förändringen kan påverka verksamhetens planeringsförutsättningar. Om fullmäktige bedömer att reglerna ska ändras så finns det dock skäl att anta ett beslut som innebär att *alla* barn vars vårdnadshavare är föräldralediga har rätt till en vistelsetid om 30 timmar, oavsett vårdnadshavarens ordinarie sysselsättning. Utredningen visar att förskoleförvaltningen behöver minst sex månader på sig att göra nödvändiga förberedelser innan beslutet kan träda i kraft.

Utifrån de ekonomiska ramar som finns för förskolenämnden så finns det dock inte utrymme att genomföra en ändring enligt förslaget. Om det fattas beslut om att höja vistelsetiden för barn vars vårdnadshavare är föräldralediga, så bör även ett beslut om finansiering som täcker de ökade kostnaderna fattas. Annars finns det risk för att nuvarande verksamhet kommer att påverkas negativt.

Utifrån detta föreslår förskolenämnden kommunfullmäktige att avslå motionen

Ordförande Mohamed Yassin (MP)

Nämndsekreterare Ida Alm

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden.]